

The First Lady: a Job Description

¹⁰What a rare find is a capable wife!
Her worth is far beyond that of rubies.
¹¹Her husband puts his confidence in her,
And lacks no good thing.
¹²She is good to him, never bad,
All the days of her life.
¹³She looks for wool and flax,
And sets her hand to them with a will.
¹⁴She is like a merchant fleet,
Bringing her food from afar.
¹⁵She rises while it is still night,
And supplies provisions for her household,
The daily fare of her maids.
¹⁶She sets her mind on an estate and acquires it;
She plants a vineyard by her own labors.
¹⁷She girds herself with strength,
^cAnd performs her tasks with vigor.
¹⁸She sees^d that her business thrives;
Her lamp never goes out at night.
¹⁹She sets her hand to the distaff;
Her fingers work the spindle.
²⁰She gives generously to the poor;
Her hands are stretched out to the needy.
²¹She is not worried for her household because of snow,
For her whole household is dressed in crimson.
²²She makes covers for herself;
Her clothing is linen and purple.
²³Her husband is prominent in the gates,
As he sits among the elders of the land.
²⁴She makes cloth and sells it,
And offers a girdle to the merchant.
²⁵She is clothed with strength and splendor;
She looks to the future cheerfully.
²⁶Her mouth is full of wisdom,
Her tongue with kindly teaching.
²⁷She oversees the activities of her household
And never eats the bread of idleness.
²⁸Her children declare her happy;
Her husband praises her,
²⁹"Many women have done well,
But you surpass them all."
³⁰Grace is deceptive,
Beauty is illusory;
It is for her fear of the LORD
That a woman is to be praised.
³¹Extol her for the fruit of her hand,
And let her works praise her in the gates.

משלי פרק לא

1

י אֲשֶׁת־חַיִל מִי יִמְצָא וְרוּחַק מִפְּנִינִים מְכָרָה:
יא בְּטַח בָּהּ לֵב בַּעֲלָהּ וְשָׁלָל לֹא יַחְסֵר:
יב וְזָמְלָתָהּ טוֹב וְלֹא־רָע כָּל יְמֵי חַיֶּיהָ:
יג דְּרָשָׁה צֹמֶר וּפְשִׁתִּים וְתַעֲשֶׂה בְּחִפְזָהּ בְּפִיהָ:
יד הִיטָהּ כְּאֵינֹת סוּחָר מִמְרוֹחַק תָּבִיא לַחֲמָה:
טו וְתִגְדֵּם בְּעוֹד לַיְלָה וְתַתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ וְרוּחַק לְנַעֲרֹתֶיהָ:
טז וְזָמְמָה שְׂדֵה וְתִקְחָהּוּ מִפְּרִי כִפְיָהּ נֹטֵעַ כָּרֶם:
יז חֲנִנְיָהּ בַּעֲוֹן מִתְּנִיחַ וְתִאֲמָץ וְרוּעֵתֶיהָ:
יח טַעֲמָה בִּי־טוֹב סוּחָרָה לֹא־יִכְבֵּהּ בְּלִיל־נִגְרָה:
יט יָדֶיהָ שִׁלְתָהּ בְּכִישׁוֹר וְכַפְיָהּ תִּמְכוּ פֶלֶךְ:
כ בְּפֶה פְרֻשָׁה לַעֲנִי יָדֶיהָ שִׁלְתָהּ לְאֲבִיוֹן:
כא לֹא־תִירָא לְבֵיתָהּ מִשְׁלֵג כִּי כָל־בֵּיתָהּ לְבֶשׂ שָׁנִים:
כב מִרְבֵּדִים עָשְׂתָהּ־לָּהּ שֵׁשׁ וְאַרְגָּמָן לְבוּשָׁה:
כג נוֹדַע בְּשַׁעְרִים בַּעֲלָהּ בְּשִׂבְתָּו עִם־זָקֵן־אַרְצִי:
כד סִדֵּן עֲשֵׂתָהּ וְתַמְכֵּר וְחִנּוּר נִתְּנָה לְכּוֹנְעֵי:
כה עֲזוּ־וְהִדְר לְבוּשָׁה וְתִשְׁחַק לְיוֹם אֲחֵרוֹן:
כו פִּיהָ פִתְחָהּ בְּחִקְמָה וְתוֹרַת חָסֵד עַל־לְשׁוֹנָהּ:
כז צוֹפְיָהּ הִילַכּוֹת בֵּיתָהּ וְלֶחֶם עֲצָלוֹת לֹא תֹאכַל:
כח קָמוּ בְנֵיהּ וַיֵּאשְׁרוּהָ בַּעֲלָהּ וַיְהַלְלָהּ:
כט רַבּוֹת בְּנוֹת עֲשׂוּ חַיִל וְאַתְּ עֲלִית עַל־כָּלֵנָהּ:
ל שִׁקֵּר הָחַן וְהַגֵּבַל הַיָּפִי אֲשֶׁה יִרְאֵת־יְהוָה הִיא תִתְהַלֵּל:
לא תִגְוֶלָהּ מִפְּרִי יָדֶיהָ וַיְהַלְלוּהָ בְּשַׁעְרִים מְעֻשִׂיהָ:

מדרש תנחומא לפרשת חיי שרה

2

(י) אשת חיל מי ימצא וגו'. זו שרה, דכתיב: הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את. ורוחק מפנינים מכרה, שבאת ממרחק. בטח בה לב בעלה, שנאמר: למען יטב לי בעבורך. ושלל לא יחסר, זה אברהם, שנאמר: ואברהם לי בעבורך. וכד מאד במקנה. (תנחומא).

3

רש"י בראשית יב:ה

5. That they had gotten in Haran }
[The text indicates] }
that [Abraham] }
had brought them }
in }
under the wings of }
Divine Presence. }
תחת כנפי השכינה;
אברהם מגייר את }
האנשים }
ושרה מגיירת הנשים, }
ומעלה עליהם }
הכתוב }
כאלו עשאוהם; }
לכך כתיב:- }
אשר עשו; }
וקשוטו של מקרא:- }
עבדים ושפחות }
שקנו להם, }
כמו (שם ל"א):- }
עשה את כל הכבוד }
הזה, }
וישראל עושה חיל }
(במד' כ"ד), }
לשון קונה וכונס: }
It [the word עושה] }
denotes "acquires }
and "gathers."

4

ראב"ע בראשית יב:ה

(ה) רכושם. מקנה, וכן כי היה רכושם רב (יג ו). ואת הנמש. עבדים ילידי בית, או עשו כמו קנו, וכן עשה לי את החיל הזה (דברי ח יז). וי"א³ הנפשות שהורום האמת לעבוד את השם.

5

אונקלוס בראשית יב:ה

ה. ודבר אברהם ית שרי אתתיה וית לוט בר אחוהי. וית כל קניניהון דקנו. וית נפשתא דשעבידו לאורייתא בחרן. ונפקו. למיזל לארעא דקנעון.

6

רד"ק בראשית יב:ה

ואת הנפש אשר עשו בחרן, העבדים והשפחות שקנו בחרן. ויהיה, עשו, כמו⁷ עשה לי את החיל הזה (דברים ח יז) ודעת אונקלוס על אותם האנשים שהחזירם לאמונה טובה היא אמונת אברהם אבינו, כי לוט היה מאמונתו לפיכך נתחבר עמו והוא גם כן קורא לאנשים ומראה להם טעמים שיאמינו בה' ויעבדו אותו ולדו ולא האלילים לפיכך אמר אשר עשו ולא אשר עשה. ורז"ל⁸ דרשו אשר עשו על אברהם ושרי הוא מגייר את האנשים ושרה מגיירת הנשים. אשר עשו כמו: אשר עשה את משה ואת אהרן (שמו"א יב ו) שגדלם ולימדם.

7

ברכות יג.

*אברהם הוא אברהם בתחלה נעשה אב לאדם ולבסוף נעשה אב לכל העולם כולו שרי היא שדה בתחלה נעשת שרי לאמתה ולבסוף נעשת שדה לכל העולם כולו: רגי

8

רש"י בראשית כא:ט

9. Making sport }
(This term) denotes }
"idol-worship," }
as it is stated (Ex. }
32), }
"And they rose up to }
sport" (פנח). }
Another interpreta- }
tion, it de- }
notes the uncover- }
ing of nakedness }
(incest), }
just as you say (Gen. }
39.17), }
"to sport (פנח) }
with me."

and (Ishmael) took }
his bow }
and shot arrows at }
him, }
as it is stated (Prov. }
26.19), }
"As a madman who }
casteth fire }
brands," etc. }
and saith, "Am I not }
in sport."

Another interpreta- }
tion (of מצחק): it }
denotes "murder- }
ing," }
as (II Sam. 2.14), }
"Let the lads rise up, }
and sport before us," }
etc. }
For he (Ishmael) }
guarreed with }
Isaac }
regarding the inher- }
itance }
and said, }
"I am the first-born }
and shall take two }
portions." }
They went out into }
the field }
ד"א: לשון רציחה, }
כמו (ש"ב ב):- }
יקומו נא הנערים }
וישחקו לפנינו וגו', }
שהיה מריב עם יצחק }
על הירושה }
ואומר:- }
אני בכור }
ונוטל פי שנים, }
ויוצאים בשדה